

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Sut roedd yr ysgol heddiw?

Canllaw ar ysgolion uwchradd i rieni a gofalwyr plant 11 i 14 oed

**ADDYSG CYMRU
EDUCATION WALES**
cenhadaeth ein cenedl | our national mission

Cynnwys

Cyflwyniad	3
Y cwricwlwm	4
Beth mae fy mhlentyn yn ei ddysgu?	4
Beth yw'r Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd Cenedlaethol?	6
Beth yw'r Fframwaith Cymhwysedd Digidol?	7
Ydy plant ag anghenion addysgol arbennig yn dilyn y cwricwlwm cenedlaethol?	8
Alla' i dynnu fy mhlentyn yn ôl o'r cwricwlwm cenedlaethol?	9
Sut caiff fy mhlentyn ei asesu?	10
Beth yw'r Profion Darllen a Rhifedd Cenedlaethol?	11
Sut bydda' i'n gwybod sut mae fy mhlentyn yn dod yn ei flaen?	12
Iechyd a lles	13
Sut galla' i helpu fy mhlentyn i ddysgu?	14
Â phwy galla' i siarad os oes pryderon gennyf?	15
Angen rhagor o wybodaeth?	15
Symud yn ddidrafferth i Gyfnod Allweddol 4	16
Ystyried gyrfaoedd a'r byd gwaith yng Nghyfnod Allweddol 4	18
Beth all fy mhlentyn ei ddisgwyl?	18
Adnoddau defnyddiol	19

Cyflwyniad

Mae Llywodraeth Cymru o'r farn y bydd sylfaen gadarn i ddysgwyr ifanc ar gyfer y dyfodol o fudd i blant a Chymru gyfan yn yr hirdymor.

Mae gan rieni a gofalmwyr ran hollbwysig i'w chwarae i helpu eu plant i ddysgu ac, yn bwysicach, i fwynhau'r ysgol a dysgu.

Bydd y canllaw hwn yn helpu i egluro beth mae eich plentyn yn ei ddysgu yn yr ysgol uwchradd.

Bydd yn rhoi syniadau i chi am sut i helpu eich plentyn a ble i gael rhagor o wybodaeth. Bydd hefyd yn egluro sut caiff datblygiad eich plentyn ei fesur a sut byddwch chi'n cael gwybod am hyn.

Mae addysg plant yng Nghymru wedi'i rhannu'n bedair rhan neu bedwar cyfnod.

Ysgol gynradd

1

Mae'r Cyfnod Sylfaen ar gyfer plant rhwng 3 a 7 oed.

2

Mae Cyfnod Allweddol 2 rhwng 7 ac 11 oed.

Ysgol uwchradd

3

Mae Cyfnod Allweddol 3 rhwng 11 a 14 oed.

4

Mae Cyfnod Allweddol 4 ar gyfer dysgwyr hyd at 16 oed.

Mae'r canllaw hwn yn disgrifio'r cwricwlwm fel mae'n berthnasol i blant rhwng 11 a 14 oed yng Nghyfnod Allweddol 3 mewn ysgolion uwchradd.

Mae gwybodaeth am gyfnodau dysgu eraill eich plentyn ar gael yn hwb.gov.wales/cwricwlwm-cymru-2008/

Y cwricwlwm

Beth mae fy mhlentyn yn ei ddysgu?

Bydd plant yn y grŵp oedran hwn yn dilyn y rhaglenni astudio sydd wedi'u nodi yn y cwricwlwm cenedlaethol ar gyfer Cyfnod Allweddol 3. Bydd eu haddysg yn adeiladu ar y profiadau a'r hyn roedden nhw wedi'i ddysgu yn yr ysgol gynradd ac yn eu paratoi ar gyfer gwneud penderfyniadau am gyrsiau y byddan nhw'n eu dilyn yn ddiweddarach yn eu haddysg uwchradd.

Mae'r cwricwlwm yng Nghyfnod Allweddol 3 yn seiliedig ar bynciau a sgiliau. Mae'n rhoi sylfaen gadarn mewn iaith, mathemateg a gwyddoniaeth, gan roi cyfle i'ch plentyn gyflawni ei orau mewn cwricwlwm eang a chytbwys.

Mae cefnogi plant i ddatblygu sgiliau llythrennedd, rhifedd a digidol da wrth galon dysgu mewn ysgolion uwchradd.

Rydyn ni am wneud yn siŵr bod gan bob person ifanc y sgiliau iawn er mwyn cefnogi eu dewisiadau yn y dyfodol wrth ddysgu ac mewn bywyd.

Bydd eich plentyn yn dilyn cwricwlwm cyfoethog ac amrywiol sydd â'r nod o roi cyfleoedd iddo/iddi ddysgu am y canlynol:

- Cymraeg neu Gymraeg ail iaith
- Saesneg
- mathemateg
- gwyddoniaeth
- dylunio a thechnoleg
- technoleg gwybodaeth a chyfathrebu (TGCh)
- iaith dramor fodern
- hanes
- daearyddiaeth
- cerddoriaeth
- celf a dylunio
- addysg gorfforol.

Mae rhaid i blant astudio addysg grefyddol hefyd ac mae'n rhaid i bob ysgol uwchradd ddarparu rhywfaint o addysg bersonol a chymdeithasol (ABCh), gwybodaeth am y rhaglen gyrfaoedd a'r byd gwaith, ac addysg rhyw a pherthnasoedd. Mae pob ysgol yn penderfynu ar fanylion yr hyn y bydd plant yn ei ddysgu a threfn y diwrnod ysgol. Byddan nhw'n ystyried y gofynion sydd wedi'u nodi gan Lywodraeth Cymru, ac yn trefnu eu hamserlenni eu hunain.

Mae athrawon yn llunio cynlluniau gwersi ac yn penderfynu pa adnoddau a dulliau addysgu i'w defnyddio. Cyfrifoldeb yr ysgol yw gwneud yn siŵr bod ei chwricwlwm yn bodloni'r gofynion cyfreithiol.

Bydd ysgol eich plentyn yn gallu rhoi rhagor o wybodaeth am y ffordd mae'n strwythuro'r cwricwlwm, y sgiliau y bydd eich plentyn yn eu datblygu, a'r cynnwys y bydd eich plentyn yn ei ddysgu.

Mae rhagor o wybodaeth am addysg a'r cwricwlwm yng Nghymru ar gael yn **llyw.cymru/addysg-a-sgiliau**

Mae'r cwricwlwm ar gyfer dysgwyr 3 i 16 oed yng Nghymru yn newid. O fis Medi 2022 ymlaen, gan ddechrau gyda'r Dosbarth Meithrin i Flwyddyn 7 yn gyntaf, bydd y cwricwlwm yn cyflawni pedwar diben o ran addysg ac yn cael ei gyflwyno trwy chwe Maes Dysgu a Phrofiad.

Mae rhagor o wybodaeth am y cwricwlwm newydd ar gael yn **llyw.cymru/cwricwlwm-newydd-i-ysgolion-trosolwg**

Beth yw'r Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd Cenedlaethol?

Cafodd y Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd Cenedlaethol (FfLIRh) ei ddatblygu er mwyn helpu datblygu sgiliau llythrennedd a rhifedd gwych ein holl ddysgwyr yn ystod eu cyfnod yn yr ysgol. Mae'n cynnig datblygiad parhaus ar gyfer plant a phobl ifanc 3 i 16 oed, ac mae'n pennu deilliannau clir ar gyfer yr hyn sy'n ddisgwyliedig bob blwyddyn o ran llythrennedd a rhifedd.

Caiff pob plentyn ei gefnogi i ddatblygu sgiliau llythrennedd a rhifedd cadarn. Yn ogystal â dysgu Cymraeg, Saesneg a mathemateg, mae'r sgiliau hyn yn rhai y gall plant eu defnyddio mewn gwahanol sefyllfaoedd ac ar draws amrywiaeth eang o weithgareddau.

Mae llythrennedd yn disgrifio set o sgiliau, gan gynnwys siarad, gwrando, darllen ac ysgrifennu, sy'n ein galluogi i wneud synnwyr o'r byd o'n cwmpas.

Mae rhifedd yn disgrifio'r defnydd o sgiliau rhif, mesur a data, a'r gallu i adnabod a defnyddio'r sgiliau hyn i ddatrys problemau.

Mae'r FfLIRh yn nodi'r disgwyliadau o ran llythrennedd a rhifedd ar gyfer pob grŵp blwyddyn, a bydd yn helpu plant i ddatblygu sgiliau llythrennedd a rhifedd ar draws holl bynciau'r cwricwlwm cenedlaethol a thrwy ddefnyddio amrywiaeth eang o weithgareddau.

Beth yw'r Fframwaith Cymhwysedd Digidol?

Mae ein plant yn ymuno â byd digidol sy'n symud yn gyflym. Rydyn ni am iddyn nhw gael y sgiliau i fod yn hyderus, yn greadigol ac yn feiriadol pan fyddan nhw'n defnyddio technoleg.

Cymhwysedd digidol yw un o'r tri chyfrifoldeb trawsgwricwlaidd, ochr yn ochr â llythrennedd a rhifedd, a fydd yn ganolog i'r cwricwlwm i bob plentyn rhwng 3 a 16 oed.

Mae'r Fframwaith Cymhwysedd Digidol wedi'i gynllunio i gwmpasu'r sgiliau a fydd yn helpu plant i ffynnu mewn byd cynyddol ddigidol. Mae iddo bedwar llinyn sydd yr un mor bwysig â'i gilydd – Dinasyddiaeth; Rhyngweithio a chydweithio; Cynhyrchu; a Data a meddwl cyfrifiadurol. Mae'r llinynnau wedi'u rhannu eto i elfennau fel y dangosir yn y blwch ar y dde.

Dinasyddiaeth

- Hunaniaeth, delwedd ac enw da
- Iechyd a lles
- Hawliau digidol, trwyddedu a pherchenogaeth
- Ymddygiad ar-lein a seiberfwlio

Rhyngweithio a chydweithio

- Cyfathrebu
- Cydweithio
- Storio a rhannu

Cynhyrchu

- Cynllunio, cyrchu a chwilio
- Creu
- Gwerthuso a gwella

Data a meddwl cyfrifiadurol

- Datrys problemau a modelu
- Llythrennedd gwybodaeth a data

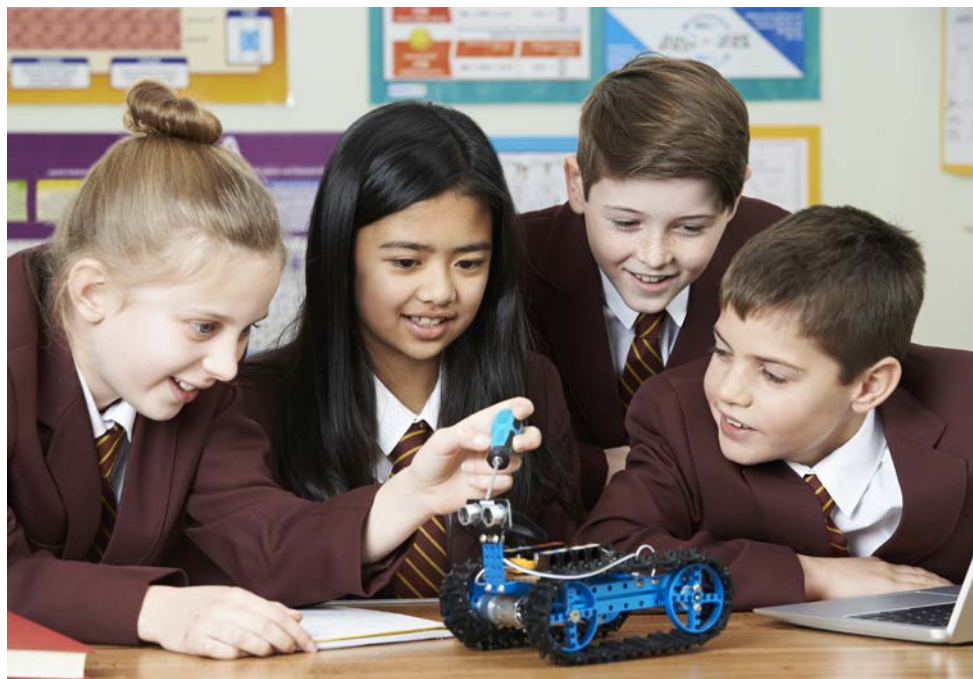
Ydy plant ag anghenion addysgol arbennig yn dilyn y cwricwlwm cenedlaethol?

Bydd y rhan fwyaf o blant, gan gynnwys y rhai ag anghenion addysgol arbennig, yn gallu dilyn y cwricwlwm cenedlaethol. Fodd bynnag, ar adegau, gall pennaeth benderfynu na ddylai'r cwricwlwm cenedlaethol cyfan neu ran ohono fod yn berthnasol, dros dro, i blentyn ag anghenion addysgol arbennig. Mewn achosion eithriadol iawn, fel plant sydd â Datganiadau o Anghenion Addysgol Arbennig gan yr awdurdod lleol, gall benderfynu na ddylai'r cwricwlwm cenedlaethol fod yn berthnasol o gwbl a hynny'n barhaol. 'Datgymhwyso' yw'r term am hyn.

I gael gwybod mwy ar beth sydd ar gael i blant sydd ag anghenion addysgol arbennig ewch i **[llyw.cymru/anghenion-dysgu-ychwanegol-anghenion-addysgol-arbennig](#)**

Alla' i dynnu fy mhlentyn yn ôl o'r cwricwlwm cenedlaethol?

Nid oes hawl gan riant i dynnu plentyn yn ôl o bynciau'r cwricwlwm cenedlaethol, nac o'r trefniadau i asesu datblygiad plant yn y pynciau hyn. Fodd bynnag, mae gennych chi'r hawl i dynnu eich plentyn yn ôl o addysg grefyddol ac unrhyw addysg rhyw a pherthnasoedd a all gael ei darparu.

Sut caiff fy mhlentyn ei asesu?

Bydd athro/athrawes eich plentyn yn defnyddio amrywiol dechnegau asesu trwy gydol y flwyddyn fel rhan o ddull cyfun o ddsygu, addysgu, cynllunio ac asesu. Bydd yr athro/athrawes yn asesu'r hyn y mae eich plentyn yn ei wybod ac yn gallu ei wneud, a bydd yn defnyddio'r wybodaeth hon i fynd ati i gefnogi addysg eich plentyn.

Ar ddiwedd Cyfnod Allweddol 3, bydd yr athro/athrawes yn penderfynu pa lefel sy'n adlewyrchu orau gynnydd eich plentyn ym mhob un o bynciau'r cwricwlwm cenedlaethol.

Beth yw'r Profion Darllen a Rhifedd Cenedlaethol?

Mae'r Profion Darllen a Rhifedd Cenedlaethol, ar gyfer yr holl blant ym Mlynnyddoedd 2 i 9, yn helpu ysgolion ar draws Cymru i asesu sgiliau darllen a rhifedd dysgwyr ac i gael dealltwriaeth gliriach o ddatblygiad a chynnydd dysgwyr. Mae'r wybodaeth o'r profion yn cael ei defnyddio ochr yn ochr â mathau eraill o asesu i alluogi athrawon i gynllunio dysgu ac addysgu er mwyn cefnogi datblygiad sgiliau.

Mae Llywodraeth Cymru yn cyflwyno asesiadau personol ar-lein yn raddol i ddisodli'r profion papur. Mae'r asesiadau Rhifedd (Gweithdrefnol) ar gael ar-lein nawr. Bydd yr asesiadau Darllen ar gael ar-lein yn ystod y flwyddyn academaidd hon, a bydd yr asesiadau Rhifedd (Rhesymu) ar gael ar-lein yn ystod y flwyddyn academaidd nesaf.

Mae rhagor o wybodaeth am y Profion Darllen a Rhifedd Cenedlaethol a'r asesiadau personol ar-lein ar gael yn [hwb.gov.wales/cwricwlwm-drafft-i-gymru-2022/asesiadau-darllen-a-rhifedd/](https://www.hwb.gov.wales/cwricwlwm-drafft-i-gymru-2022/asesiadau-darllen-a-rhifedd/)

Sut bydda' i'n gwybod sut mae fy mhentyn yn dod yn ei flaen?

Byddwch chi'n cael adroddiad ysgrifenedig ar gynnydd eich plentyn o leiaf unwaith y flwyddyn. Cewch chi gyfle hefyd i gwrdd ag athro/athrawes eich plentyn, ond cewch gysylltu â'r ysgol ar unrhyw adeg i drafod sut mae eich plentyn yn dod yn ei flaen a sut y gallwch chi ei helpu i wneud yn well fyth.

Bydd yr adroddiad blynyddol yn cynnwys gwybodaeth o asesiadau parhaus athrawon, ynghyd â gwybodaeth am sut y mae eich plentyn yn dod yn ei flaen o ran llythrennedd a rhifedd ar draws pob pwnc. Bydd yr adroddiad blynyddol hefyd yn cynnwys adborth oddi wrth athro/athrawes eich plentyn ar gryfderau a meysydd i'w gwella, presenoldeb a chyflawniadau. Bydd yr adroddiad yn sail i drafodaeth am anghenion dysgu eich plentyn a'r camau nesaf.

Ar ddiwedd Cyfnod Allweddol 3, bydd adroddiad eich plentyn yn cynnwys lefel ar gyfer pob un o bynciau'r cwricwlwm cenedlaethol. Bydd hyn yn rhoi darlun cryno i chi o ddatblygiad eich plentyn a'r lefel y mae wedi'i gyflawni o'i gymharu â safonau'r cwricwlwm cenedlaethol.

I gael rhagor o wybodaeth am adroddiadau ysgol ewch i **llyw.cymru/addysg-a-sgiliau**

Iechyd a lles

Lles

Mae'n bwysig iawn sicrhau bod plant yn hapus yn yr ysgol fel y gallan nhw ddysgu a blodeuo. Fel rhan o'r gymuned ysgol, mae gyda chi fel rhieni a gofawyr hefyd rôl i'w chwarae. Mae meithrin ymddygiad positif (yn yr ysgol a'r tu allan iddi), annog eich plentyn i fod yn garedig a dangos parch at bob aelod o'r gymuned, a gwneud yn siŵr bod eich plentyn yn gwneud y mwyaf o'i addysg drwy fod yn yr ysgol, i gyd yn ffyrdd o roi'r dechrau gorau posibl i'ch plentyn mewn bywyd.

Os ydych chi'n credu bod problemau iechyd meddwl neu les yn effeithio ar eich plentyn, gallwch chi godi hyn gyda'r ysgol. Mae gan y rhan fwyaf o ysgolion arweinydd lles a all helpu i gynnig cefnogaeth ac adnoddau ychwanegol i'ch plentyn yn ôl yr angen.

Dysgu cymdeithasol ac emosiynol

Mae llawer o ysgolion yn defnyddio rhaglenni penodol i hyrwyddo lles emosiynol dysgwyr drwy ddatblygu eu sgiliau personol, emosiynol a chymdeithasol. Efallai y bydd rhai rhaglenni yn targedu pob dysgwr. Bydd eraill ar gyfer dysgwyr penodol sydd, oherwydd anawsterau cymdeithasol, emosiynol neu ymddygiadol (neu gyfuniad o unrhyw un o'r rhain), yn cael trafferthion yn yr ysgol ac angen cefnogaeth ychwanegol arnyn nhw.

Cwmsela

Mae gwasanaethau cwmsela ar gael i gefnogi plant a phobl ifanc 11 i 18 oed. Mae gwasanaethau cwmsela mewn ysgolion yn cael eu defnyddio ochr yn ochr â'r gwahanol systemau sydd eisoes ar waith i ofalu am anghenion iechyd, emosiynol a chymdeithasol dysgwyr.

Bwlio

Os yw eich plentyn yn cael ei fwlio neu'n bwlio plentyn arall, dylech chi drafod y mater gyda'r ysgol cyn gynted â phosibl. I gael mwy o gymorth a chefnogaeth, ewch i **[llyw.cymru/bwlio-yn-yr-ysgol-canllawiau-i-rieni-gofalwyr](http://www.llyw.cymru/bwlio-yn-yr-ysgol-canllawiau-i-rieni-gofalwyr)**

Prydau ysgol am ddim

Os ydych chi'n derbyn rhai budd-daliadau efallai y bydd gan eich plentyn hawl i brydau ysgol am ddim, cyn belled â'ch bod chi'n bodloni rhai meini prawf cymhwysedd. Os teimlwch eich bod yn bodloni'r amodau hyn gallwch chi gasglu ffurflen o ysgol eich plentyn neu gyflwyno cais i'ch awdurdod lleol. Os ydych chi'n hawlio prydau ysgol am ddim i'ch plentyn, gall yr ysgol hawlio arian ychwanegol i gefnogi eich plentyn ymhellach.

I weld a ydych chi'n gymwys ewch i **www.llyw.cymru** a chwiliwch 'Prydau ysgol am ddim'.

Sut galla' i helpu fy mhlentyn i ddysgu?

Mae rhieni neu ofalwyr yn chwarae rhan hollbwysig wrth helpu plant i ddysgu. Gallwch chi helpu eich plentyn i ddysgu drwy chwarae rhan, nid dim ond gartref ond fel rhan o'ch bywyd bob dydd gyda'ch gilydd. Dangoswch ddiddordeb a thrafodwch pa bynciau mae'n eu hastudio yn yr ysgol a cheisiwch

wneud yn siŵr bod ganddo ef le tawel i astudio ac i wneud gwaith cartref. Gallwch chi hefyd siarad â'r ysgol ynglŷn â'r hyn y mae eich plentyn yn ei ddysgu a'r hyn y gallwch chi ei wneud gartref i gefnogi hyn. Gall ysgolion hefyd gydweithio â theuluoedd i'w helpu i gefnogi eu plant wrth ddysgu.

Syniadau ar gyfer dysgu gyda'ch gilydd gartref

- Gallwch chi wneud gwahaniaeth gwirioneddol trwy annog eich plentyn i ddarllen, hyd yn oed am ddim ond 10 munud y dydd. Gall deunydd darllen amrywio – anogwch eich plentyn i ddarllen gwefannau, aps, gemau, ac ati, yn ogystal â llyfrau a chylchgronau.
- Os yw plant yn ymwybodol o'r newyddion diweddaraf, bydd yn eu helpu i ddatblygu eu hymwybyddiaeth o'r gymuned leol, genedlaethol a byd-eang. Ceisiwch eu hannog i ddarllen y papur newydd neu'r newyddion ar y we unwaith neu ddwywaith yr wythnos.
- Wrth edrych ar filiau'r cartref, trafodwch â nhw beth mae'r bil yn ei ddangos a'r amrywiol opsiynau o ran sut i dalu. Mae hon yn sgil bywyd gwerthfawr.
- Ceisiwch gynnwys y plant wrth gynllunio teithiau, gwyliau neu ddigwyddiadau a hyd yn oed wrth wneud tasgau o amgylch y cartref a gwaith DIY.
- Ceisiwch gysylltu rhai o weithgareddau'r teulu ar y penwythnos â'r hyn maen nhw'n ei ddysgu yn yr ysgol ar y pryd. Bydd yn helpu i sicrhau bod dysgu yn fwy o hwyl.
- Cofiwch fod gweithgareddau sy'n defnyddio'r rhyngwrdd, gemau a chwaraeon i gyd yn cynnig cyfleoedd gwerthfawr, llawn hwyl i roi sgiliau a gwybodaeth ar waith.
- Anogwch eich plentyn i wneud ei orau glas gyda'i waith cartref ac i'w gwblhau'n brydlon.

Â phwy galla' i siarad os oes pryderon gennyf?

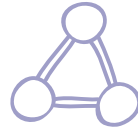
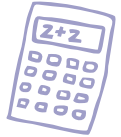
Os oes pryderon gennyf chi, dylech chi siarad ag athro/athrawes eich plentyn yn gyntaf. Os yw ysgol eich plentyn wedi dewis unigolyn i fod yn bwynt cyswllt cyntaf ar gyfer pryderon neu gwynion, gallech chi siarad â'r unigolyn hwnnw hefyd.

Os oes pryderon gennyf chi o hyd, gallwch chi godi eich pryder fel cwyn. Bydd polisi'r ysgol ar ymdrin â chwynion yn rhoi gwybod sut i wneud hyn.

Angen rhagor o wybodaeth?

Gallwch chi gael rhagor o wybodaeth oddi wrth y canlynol.

- Eich ysgol – siaradwch ag athro/athrawes eich plentyn, y pennaeth neu aelod o'r corff llywodraethu.
- Eich awdurdod lleol.
- Ewch i'n gwefan yn **llyw.cymru/addysg-a-sgiliau**
- Ewch i wefan Gyrfaoedd Cymru yn **www.gyrfacymru.com**

Os oes gan eich plentyn anghenion addysgol arbennig a bod arnoch chi angen cyngor a gwybodaeth am faterion yn ymwneud â'r anghenion hynny, cysylltwch â'ch awdurdod lleol a fydd yn gallu eich cyfeirio at eu gwasanaeth partneriaeth â rhieni.

Symud yn ddiraffferth i Gyfnod Allweddol 4

Yn ystod y flwyddyn olaf o Gyfnod Allweddol 3 (Blwyddyn 9), bydd pobl ifanc mewn ysgolion uwchradd a gynhelir gan awdurdodau lleol yn cael dewis o 25 o gyrsiau o leiaf i'w hastudio yn ystod eu dwy flynedd olaf o addysg orfodol (Blwyddyn 10 ac 11, sef Cyfnod Allweddol 4). Bydd o leiaf dri o'r rhain yn gyrsiau galwedigaethol neu'n canolbwyntio mwy ar yrfa neu waith ymarferol.

Mae hyn yn caniatáu i bobl ifanc ddilyn cwricwlwm eang a chytbwys a dewis cyrsiau a fydd o ddiddordeb iddyn nhw ac a fydd yn eu cymell. Dylai hyn eu helpu i gael canlyniadau da ar ddiwedd Cyfnod Allweddol 4.

Bydd yr ysgol yn cynnig llawer o wybodaeth a chymorth i bobl ifanc a'u rhieni neu ofalwyr i'w helpu i wneud penderfyniadau da ynglŷn â'u haddysg.

Bydd gwasanaethau cymorth i ddysgwyr ar gael i bobl ifanc yng Nghyfnod Allweddol 4 hefyd, gan gynnwys hyfforddiant dysgu, i'w cynorthwyo i oresgyn unrhyw beth sy'n eu rhwystro rhag dysgu.

Yn ystod Cyfnod Allweddol 4, bydd pobl ifanc yn dilyn cwricwlwm sy'n cynnwys Cymraeg, Saesneg, mathemateg a gwyddoniaeth. Bydd yn rhaid iddyn nhw hefyd barhau i astudio addysg gorfforol, addysg grefyddol, addysg bersonol a chymdeithasol, addysg rhyw a pherthnasoedd, a dysgu am yrfaoedd a'r byd gwaith.

Bydd y rhan fwyaf hefyd yn dilyn dewis o gyrsiau sy'n arwain at gymwysterau allanol fel TGAU neu gymwysterau galwedigaethol sy'n berthnasol i sectorau penodol.

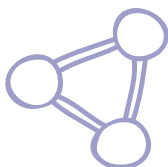

Ym mis Medi 2015, cyflwynwyd Cymhwyster Bagloriaeth Cymru newydd mwy trwyadl mewn ysgolion ac mae ar gael ar Lefelau 1 a 2 yng Nghyfnod Allweddol 4. Mae gofyn i ddysgwyr gwblhau Tystysgrif Her Sgiliau a chyflawni cymwysterau allanol ychwanegol hefyd. Mae'r Tystysgrif Her Sgiliau yn cynnwys tair her a phrosiect unigol gyda ffocws clir ar y sgiliau canlynol:

- Rhifedd
- Llythrennedd
- Llythrennedd digidol
- Meddwl yn feirniadol a datrys problemau
- Cynllunio a threfnu
- Creadigrwydd ac arloesi
- Effeithiolrwydd personol.

Gallwch chi weld manylion llawn y Fagloriaeth Cymru diwygiedig yn www.cbac.co.uk/qualifications/welsh-baccalaureate/welsh-bacc-from-2015/?language_id=2

I gael gwybod mwy am gymwysterau yng Nghymru, ewch i www.cymwysteraucymru.org

$$3 + 5 = 8$$

Ystyried gyrfaoedd a'r byd gwaith yng Nghyfnod Allweddol 4

Beth all fy mhentyn ei ddisgwyl?

Mae gyrfaoedd a'r byd gwaith yn rhan bwysig o'r cwricwlwm ysgol a'r broses o baratoi pobl ifanc i symud i fyd cyflogaeth yn y dyfodol. Dylai ysgolion wneud yn siŵr bod pobl ifanc yn cael cyfleoedd i ddysgu am y byd gwaith, y sgiliau, yr wybodaeth a'r cymwysterau sydd eu hangen ar gyflogwyr, a'r holl ddewisiadau gyrfa sydd ar gael.

Mae dysgu cysylltiedig â gwaith yn rhan bwysig o broses ddysgu pobl ifanc rhwng 14 a 19 oed. Mae'n rhoi cyfleoedd iddyn nhw wella eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth o'r byd gwaith, yn ogystal â mentegarwch ac entrepreneuriaeth, a'r sgiliau y bydd eu hangen arny'n nhw.

Gallai hyn gynnwys trefnu lleoliadau i bobl ifanc gyda chyflogwr. Er nad oes unrhyw reidrwydd ar yr ysgolion i gynnig profiad gwaith, mae llawer yn gwneud hynny.

Adnoddau defnyddiol

Bydd y rhestr hon o adnoddau defnyddiol o gymorth i chi fel rhiant/gofalwr i gael mwy o wybodaeth i'ch helpu i gefnogi eich plant.

Bitesize

Adnodd ar-lein gan y BBC sy'n rhad ac am ddim i helpu plant y DU gyda'u gwaith ysgol.

www.bbc.co.uk/bitesize

ChildLine

Gwasanaeth cyfrinachol 24 awr y dydd i blant a phobl ifanc yn y DU, yn delio ag unrhyw bryderon o gam-drin plant i gyffuriau.

www.childline.org.uk

LoveReading4kids

Bydd hwn yn eich helpu i ddarganfod llyfrau a fydd yn eu hysbrydoli a'u helpu i gwmpo mewn cariad â darllen. (Mae'r wefan hon ar gael yn Saesneg yn unig.)

www.lovereadings4kids.co.uk

Sumdog

Safle sy'n cynnig gemau i wneud mathemateg yn hwyl. Maen nhw ar gael yn rhad ac am ddim, gyda'r opsiwn i danysgrifio i nodweddion ychwanegol. (Mae'r wefan hon ar gael yn Saesneg yn unig.)

www.sumdog.com

Mae addysg yn dechrau yn y cartref

Mae hwn yn rhoi awgrymiadau defnyddiol ar sut i helpu plant i ddysgu.

www.facebook.com/dechraucartref

Prentisiaethau yng Nghymru

Cymwysterau galwedigaethol yw prentisiaethau, ac maen nhw ar gael mewn meysydd fel datblygiad plant, adeiladu, peirianeg, ac ati. I gael gwybod mwy am brentisiaethau yng Nghymru, a pham y gallai'r rhaglenni hyn fod yn addas i'ch plentyn chi, ewch i

www.llyw.cymru

Prydau ysgol am ddim

I weld a ydych chi'n gymwys, chwiliwch 'Prydau ysgol am ddim' ar-lein.

www.llyw.cymru

Sut mae ysgol eich plentyn yn perfformio?

Gwefan sy'n rhoi gwybodaeth am berfformiad ysgolion ledled Cymru.

fyysgolleol.llyw.cymru

Estyn

Mwy o wybodaeth am berfformiad ysgol eich plentyn.

www.estyn.llyw.cymru

Cyngor y Gweithlu Addysg

Mae Cyngor y Gweithlu Addysg yn rheoleiddio ymarferwyr addysg yng Nghymru er lles dysgwyr, rhieni/gofalwyr, a'r cyhoedd. Gallech chi wirio ar-lein bod athrawon a staff cynorthwyo ysgol eich plentyn wed'u cofrestru.

www.cga.cymru

Meic

Llinell gymorth gyfrinachol i blant a phobl ifanc yng Nghymru. O gael gwybod beth sy'n digwydd yn eich ardal leol i helpu i ddelio â bwlio.

www.meiccymru.org/cym

Gyrfa Cymru

Gwybodaeth a chyngor i helpu eich plentyn i wneud dewisiadau ynghylch eu gyrfa.

www.gyrfacymru.com

Y Gangen Adnoddau'r Gymraeg Mewn Addysg, Llywodraeth Cymru

Mae'r Gangen Adnoddau'r Gymraeg Mewn Addysg yn comisiynu adnoddau addysgol Cymraeg a dwyieithog i gefnogi pob pwnc ar y cwricwlwm cenedlaethol. Gallwch chi gael adnoddau ar ffurf ddigidol drwy Hwb yn **hwb.llyw.cymru** ac mae'r adnoddau argraffedig ar gael o **www.gwales.com**. Am ragor o wybodaeth, cysylltwch â **adnoddacymraeg@llyw.cymru**

Hwb

Mae'r Llwyfan Dysgu Digidol Cenedlaethol a'r ystorfa gynnwys yn rhoi mynediad i ystod o adnoddau dysgu digidol o ansawdd uchel a miloedd o adnoddau digidol o ansawdd uchel i'w defnyddio yn y dosbarth er mwyn helpu i weddnewid y dosbarth yn ddigidol.

hwb.llyw.cymru

Y Parth Dysgu Creadigol

Parth ar Hwb sy'n cynnig gwybodaeth ac ysbrydoliaeth i helpu i wneud sgiliau creadigol yn rhan annatod o'r cwricwlwm.

hwb.llyw.cymru/parthau/dysgu-creadigol

Parth Diogelwch Ar-lein

Parth ar Hwb sy'n cynnwys ystod o adnoddau a dolenni i gael mynediad at gymorth a chanllawiau i helpu cadw plant yn ddiogel ar-lein.

[hwb.llyw.cymru/diogelwcharlein](#)

Cenhadaeth ein cenedl

Mae *Addysg yng Nghymru:*

Cenhadaeth ein cenedl, Cynllun gweithredu 2017–21 yn adeiladu ar y ddogfen *Cymwys am Oes*, a gyhoeddwyd yn 2014, a *Dyfodol Llwyddiannus* sef adolygiad o'r cwricwlwm yn 2015. Mae cenhadaeth ein cenedl yn amlinellu sut y bydd y system ysgolion yn symud ymlaen rhwng 2017 a 2021 gyda'r nod o roi'r cwricwlwm newydd ar waith a chan ganolbwyntio ar arweinyddiaeth, dysgu proffesiynol a rhagoriaeth a thegwch o fewn system sy'n gwella ei hunan. Mae'r cynllun gweithredu'n canolbwyntio ar godi safonau i bawb, lleihau'r bwlch cyrhaeddiad a chyflwyno system addysg sy'n destun balchder cenedlaethol a hyder ymysg y cyhoedd.

[llyw.cymru/cenhadaeth-ein-cenedl](#)

Pecyn Cymorth Ymgysylltu â'r Gymuned a Theuluoedd (YGaTh)

Casgliad o adnoddau i ysgolion yw hwn sy'n annog ac yn cefnogi rhieni a gofawlyr i fod yn bartneriaid effeithiol yn addysg a chyrhaeddiad eu plentyn. Chwiliwch am 'Pecyn Cymorth Ymgysylltu â'r Gymuned a Theuluoedd' ar-lein.

[llyw.cymru/ymgysylltu-ar-teulu-ar-gymuned](#)

The Fostering Network

Fe'i sefydlwyd yn 1974, a hi yw prif elusen y DU ar gyfer pawb sy'n ymwneud â maes maethu, gan dynnu ynghyd bawb sy'n cynllunio ac yn darparu gofal maeth. (Mae'r wefan hon ar gael yn Saesneg yn unig.)

www.thefosteringnetwork.org.uk

Hawliau Plant

Rhestr o hawliau yw Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (CCUHP) i bob plentyn a pherson ifanc, pwy bynnag y bôn a lle bynnag maen nhw'n byw. Dyma sydd ei angen arnyn nhw er mwyn bod yn ddiogel, yn iach ac yn hapus.

www.hawliauplant.cymru

Nodiadau